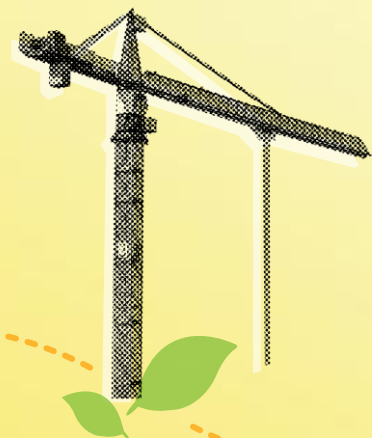
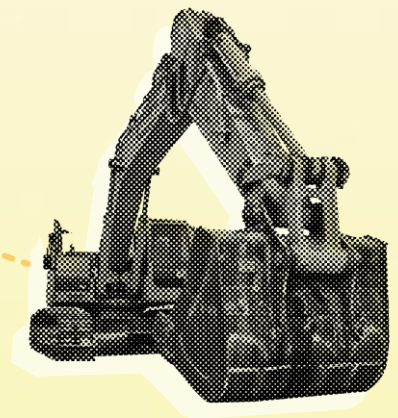

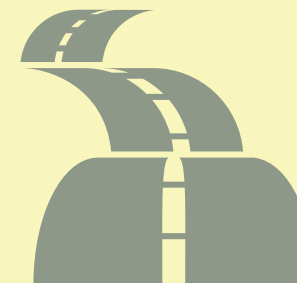
← THIS PROJECT IS FUNDED BY THE EUROPEAN UNION

EU4Environment
Green Economy in Eastern Partner Countries

Сталі публічні закупівлі

Україна

Action implemented by:

Чому СПЗ варто впроваджувати в Україні?

1. **Влада гарант:** органи державної влади мають у розпорядженні значну купівельну спроможність в Україні
  - Витрати на публічні закупівлі складають значну частину ВВП України: 15% у 2020 році (Світовий банк).
  - Щороку через публічні тендери в Україні продається товарів і послуг на суму приблизно 20 мільярдів доларів США.
2. **Мультиплікаційний ефект:** Сталі публічні закупівлі (СПЗ) надають чудову можливість підштовхнути ринки до інновацій та сталого розвитку та рухатися до зеленої економіки
  - СПЗ сприяють створенню робочих місць.
  - СПЗ стимулюють виробництво та споживання екологічно чистих продуктів.

Чому СПЗ варто впроваджувати в Україні?

3. СПЗ — це якісні державні закупівлі: СПЗ цінні, як інструмент подальшого економічного, соціального та екологічного розвитку, забезпечуючи переваги в усіх трьох сферах.

- Організації, що займаються закупівлями, мають унікальні можливості вимагати прозорості щодо впливу товарів і послуг на виробництво та постачання.
- СПЗ — це купівля кращих продуктів у кращих компаній.

Траєкторія впровадження СПЗ в Україні

- З 2014 року Україна впроваджує заходи щодо СПЗ та екологічного маркування за підтримки низки проектів та донорів, таких як ЮНЕП (через програми EaP GREEN та EU4Environment), GIZ, SlovakAid та Світовий банк.
- З моменту підписання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом українське законодавство стрімко реформувалося, а система державних закупівель зазнала значних змін.
- Оновлений у 2019 році Закон України «Про публічні закупівлі» допомагає державним органам закуповувати більш безпечні та екологічно чисті товари, роботи та послуги.
- Національний план дій з охорони навколишнього природного середовища, затверджений Урядом України у травні 2021 року, містить заходи, спрямовані на підтримку екологізації різних секторів економіки та сфери державних закупівель до 2025 року.

Приклад впровадження СПЗ в Україні

В Україні Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів показало позитивний приклад, застосовуючи екологічні критерії у своїх закупівлях:

- Щоб співробітники могли дистанційно працювати з карантину під час пандемії COVID-19 та щоб оновити обладнання, Міністерство закупило ноутбуки.
- Міністерство вимагало від тендерної продукції відповідності екологічного маркування типу I (як в українському стандарті ДСТУ ISO 14024 для вітчизняного виробника або еквівалентному стандарті для виробника з іншої країни).
- Завдяки цій вимозі Міністерство закупило енергоефективніші, легші в ремонті, безпечніші з точки зору викидів шкідливих речовин та комфорту користувача продукти, які обіцяють тривалий термін використання.
- При цьому ціна закупівлі не перевищувала середньоринкової.

Пріоритетні групи продуктів для впровадження СПЗ

- За підтримки кількох міжнародних донорів та організацій і дотримуючись підходу ЮНЕП до СПЗ, Україна провела аналіз, щоб визначити продукти, які найчастіше закуповують державні організації. Дослідження включало:
  1. Огляд наявності екологічних продуктів і послуг на ринку.
  2. Огляд готовності ринку (в тому числі малого та середнього бізнесу) виробляти та пропонувати екологічно чисту та ресурсозберігаючу продукцію.
  3. Пріоритезацію тих груп продуктів, де екологічні альтернативи вже доступні для пілотних тендерів СПЗ.
  4. Аналіз екологічних ризиків цих продуктів і послуг.
- Україна визначила такі пріоритетні групи продуктів для пілотних тендерів СПЗ:

Ремонт доріг, ремонтно-будівельні роботи, теплоізоляційні матеріали, фарби, побутові миючі засоби, будівельні матеріали, освітлення/електроніка, папір, текстиль, клінінгові послуги, комп'ютерна техніка та оргтехніка, послуги громадського харчування, меблі (шкільні, офісні), білизна (постільна, спідня), кабельна продукція, офісний папір і паперові вироби, лісоматеріали.

Пріоритетна товарна група: будівництво та ремонт доріг

Уряд зазвичай є домінуючим гравцем у секторі цивільного будівництва, маючи високу купівельну спроможність, коли йдеться про підрядні компанії для будівництва та ремонту доріг, і, отже, великий потенціал впливу на ринок.

В Україні будівництво та ремонт доріг є пріоритетною групою товарів для реалізації СПЗ.

Багато регіонів України зазнали значних втрат і пошкоджень цивільної інфраструктури під час війни, в тому числі від цілеспрямованих російських військових ударів

Враховуючи, що транспорт є однією з найбільш постраждалих від війни галузей, будівництво та ремонт доріг має велике значення для післявоєнної відбудови:

- Витрати на післявоєнну відбудову в Україні оцінюють у 349 мільярдів доларів США (більш ніж у 1,6 раза ВВП України у 2021 році)
- Інфраструктура після військових об'єктів є другим найбільш постражданим об'єктом агресії Російської Федерації
- Транспорт є однією з галузей, які найбільше постраждали від війни.

Актуальність будівництва та ремонту доріг для післявоєнної відбудови

За даними Міністерства інфраструктури України, станом на серпень 2022 року загалом пошкоджено 25,7 тис. км дорожньої інфраструктури, у тому числі:

- Дороги загального користування – 16300 км
- Міські вулиці та дороги – 9400 км

Згідно з дослідженням Світового банку, транспортна інфраструктура є одним із секторів з найбільш нагальними потребами у відбудові з оціночною вартістю 73,8 мільярда доларів США.

З моменту російського вторгнення Україна оплачує відновлення, ремонт і очищення доріг і мостів з державного бюджету.

Основні чинники впливу на навколишнє середовище: будівництво та ремонт доріг

Вплив виникає протягом усього життєвого циклу доріг (проектування, будівництво та обслуговування, використання).

1. Етап будівництва:

- Викиди від видобутку та транспортування матеріалів
- Відходи, що утворюються під час виробництва, будівництва та обслуговування продукції
- Викиди від земляних робіт (стабілізація ґрунту)

2. Етап використання дороги:

- Щоденні викиди транспорту через споживання палива (на що також впливає опір котінню відповідно до текстури дорожнього покриття)
- Затори через перекриття доріг на будівництво/обслуговування доріг збільшують споживання палива автомобілями

3. Етап технічного обслуговування та ремонту::

- *Вплив, пов'язаний з виробництвом матеріалів і транспортуванням (як на етапі будівництва), а також із заторами через закриття дороги для ремонтних робіт.*

4. Інше:

- *Виділення шуму*
- *Відведення зливових вод та забруднюючих речовин з доріг у водотоки*

Переваги сталих закупівель: будівництво та ремонт доріг

- 1. Довгострокові фінансові вигоди:** ресурсоефективність і довговічність на етапі проєктування можуть забезпечити зниження витрат на технічне обслуговування, витрат протягом життєвого циклу та споживання енергії, продовжуючи термін служби доріг.
- 2. Покращена якість і безпека доріг:** врахування екологічних і соціальних критеріїв при проєктуванні доріг може запобігти аваріям і зменшити ризики від повеней і перенесення забруднюючих речовин.

3. **Покращення екологічних і соціальних показників** шляхом забезпечення справедливих умов праці та допомоги Україні у переході до зеленої економіки відповідно до її стратегічних пріоритетів розвитку.
4. **Зменшення викидів парникових газів і відходів** на звалищах від використання, будівництва та обслуговування доріг.
5. **Спонування ринків до інновацій та сталого розвитку** шляхом створення попиту на більш екологічну та стійку інфраструктуру.
6. **Збереження природних ресурсів** шляхом зменшення деградації ґрунтів, забруднення повітря та води.

СПЗ не є окремою практикою

СПЗ є набагато ефективнішими, якщо існує **сприятлива система закупівель**. Це передбачає кілька елементів, зокрема:

- Прозора система державних закупівель
- Кваліфікований та навчений персонал
- Стратегічна оцінка закупівельних пропозицій (тобто не тільки за найнижчою ціною)
- Правова база з прямим посиланням на СПЗ
- Чітке комунікування екологічних, соціальних та економічних критеріїв учасникам торгів
- Спільні цінності та екологічна свідомість серед персоналу

Для отримання додаткової інформації

- “Second Edition of UNEP’s Sustainable Public Procurement Guidelines”. UNEP, 2021. <https://www.unep.org/resources/publication/second-edition-uneps-sustainable-public-procurement-guidelines> [16.11.2022].
- “Government e-procuring system”. ProZorro, n.d. <https://prozorro.gov.ua/en> [16.11.2022].
- “EU GPP Criteria: Road Design, Construction and Maintenance”. European Commission, 2016. https://ec.europa.eu/environment/gpp/eu_gpp_criteria_en.htm [16.11.2022].
- “Ukraine Rapid Damage and Needs Assessment”. GFDRR World Bank, August 2022. <https://www.gfdrr.org/en/publication/ukraine-rapid-damage-and-needs-assessment-english> [16.11.2022].
- “Case Studies on Sustainable and Circular Procurement”. ICLEI Sustainable Procurement Platform, n.d. <https://sustainable-procurement.org/case-studies/> [16.11.2022].

← THIS PROJECT IS FUNDED BY THE EUROPEAN UNION

EU4Environment
Green Economy in Eastern Partner Countries

➔ www.eu4environment.org

© 2023 UNEP. All rights reserved. Licensed to the European Union under conditions.

[#StrongerTogether](#)

[#EasternPartnership](#)